

**T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı**

**HAVA YOLU TAŞIMACILIĞI
TEHLİKELİ MADDELER BİLİNCİ (KATEGORİ 5,8)
KURS PROGRAMI**

**ANKARA
2010**

**HAVA YOLU TAŞIMACILIĞI
TEHLİKELİ MADDELER BİLİNCİ (KATEGORİ 5, 8) KURS PROGRAMI**

- 1. KURUMUN ADI** :
- 2. ADRESİ** :
- 3. KURUCUNUN ADI** :
- 4. PROGRAMIN ADI** : Hava Yolu Taşımacılığı Tehlikeli Maddeler Bilinci (Kategori 5,8)
- 5. PROGRAMIN DAYANAĞI** : 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu, Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği, 05.05.2005 tarih ve 24 sayılı Kurul Kararıyla kabul edilen "Özel Kurslar Çerçeve Programı", Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Eğitim Talimatı (SHT-Eğitim), Tehlikeli Maddelerin Hava Yolu ile Taşınması Talimatı (SHT-18)'na göre hazırlanmıştır.
- 6. PROGRAMIN SEVİYESİ** : En az ilköğretim mezunu (4306 sayılı yasadan önce ilkokul mezunu olanlar dâhil) yetişkinler düzeyinde hazırlanmıştır.

7. PROGRAMIN AMAÇLARI

Bu program ile kursiyerlerin;

- a) Havacılık sektöründe tehlikeli maddeler taşımacılığı ile ilgili ulusal ve uluslararası prosedürleri kavramaları,
- b) Tehlikeli maddelerin sınıflarını, paketlerini, işaretlerini, etiketlerini tanımaları,
- c) Tehlikeli maddelerin depolama ve yükleme-boşaltma kurallarını kavramaları,
- ç) Özellikle tehlikeli maddelerin depolama, yükleme ve boşaltma işlemleri aşamasındaki güncel kuralları doğru uygulayarak uçuş emniyetini sağlamaları,

beklenmektedir.

8. PROGRAMIN UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

- a) Bu program lojistik sektöründe hava kargo acentesi olarak faaliyet gösteren şirketlerin, hava yolunun ve hava yolları adına işlem yapabilecek handling acentesinin kargo, posta, ikram ve bagajların depolanmasında ve yüklenmesinde çalışan/çalışacak olan personelin yetiştirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Program çerçevesinde yetiştirilecek olan personel ve kişilerin ulusal ve uluslararası sivil havacılık otoritelerinin, Uluslararası Hava Taşıma Birliğinin koymuş olduğu kurallar hakkında bilgilendirilerek uçuş emniyetinin sağlanması ve verilmesi gereken havacılık hizmetinin bu kurallar çerçevesinde belirlenmiş standartlarda olması şartı programın hazırlanma gerekçesini oluşturmaktadır.
- b) Hava taşımacılığının sürekli gelişen ve değişen bir sektör olması nedeniyle, Tehlikeli Maddelerin havayolu ile taşınmasıyla ilgili kurallar da Uluslararası Sivil Havacılık Organizasyonu (ICAO) ve buna bağlı olarak Uluslararası Hava Taşıma Birliği (IATA) tarafından sürekli güncellenmektedir. Bu nedenle ulusal ve uluslararası sivil havacılık otoritelerinin, Uluslararası Hava Taşıma Birliğinin koymuş olduğu kurallar çerçevesinde tehlikeli maddeler kuralları eğitimlerinin 2 yılda bir tazelenmesi gerekmektedir. Kurs sonunda yapılacak sınavdan başarılı olunması hâlinde alınacak sertifikanın geçerliliği 2 yıldır. Sertifikanın sürekliliğinin sağlanması için süre dolmadan kursun tazelenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu program kapsamında temel ve tazelenme olmak üzere 2 ayrı kurs düzenlenecektir.
- c) Güncel tehlikeli madde taşıma kurallarının bilinmesi ve bu kurallara uygun işlemler yapılarak tehlikeli maddelerin diğer madde gönderilerinden farklı şekilde işlemlere tabi tutulmasıyla yolcular ve yükler hava yolu ile güvenli bir şekilde taşınırlar. Aynı zamanda bu kurslara katılan ve başarılı olup sertifika sahibi olan bireyler, hava kargo acentelerinde, tehlikeli madde taşıması yapan hava yolu şirketlerinde ve

hava yollarına hizmet veren handling firmalarında görev alabilecek düzeyde yetişmiş olduklarından uçakların, taşınan malların ve seyahat eden yolcuların can ve mal kaybını önlemeye yönelik olarak topluma yararlı bir hizmetin verilmesine katkıda bulunmuş olurlar.

- ç) Konuların öğretiminde, anlatım, günlük hayattan örnekler, soru-cevap, problem çözme, gösterip yaptırma, tartışma, uygulamalı alıştırma, örnek olay çözümü gibi yöntem ve tekniklerden faydalanılır.
- d) Konular birbirinin ön şartı olacak şekilde sıralanmıştır.
- e) Programın içeriği; tehlikeli madde kurallarının felsefesi, tehlikeli madde sınıflarının, paketlerinin, işaretlerinin, etiketlerinin tanıtımı, tehlikeli madde paketlerinin depolanması, yüklenmesi ve boşaltılması, acil durumda alınması gereken önlemler gibi konuları kapsamaktadır.

9. PROGRAMIN SÜRESİ

- **Tehlikeli Maddeler Bilinci (Kategori 5,8) Kursu**
 - a) Günlük ders saati : 7 saat
 - b) Toplam süre : 2 iş günü x 7 saat = 14 saat
- **Tehlikeli Maddeler Bilinci Tazeleme (Kategori 5,8) Kursu**
 - a) Günlük ders saati : 8 saat
 - b) Toplam süre : 1 iş günü x 8 saat = 8 saat

10. PROGRAM İÇERİĞİNİN TOPLAM KURS SÜRESİNE HAFTALIK DAĞILIMI

- **HAVA YOLU TAŞIMACILIĞI TEHLİKELİ MADDELER BİLİNCİ (KATEGORİ 5,8) KURSU**

1.GÜN

1. KURALLARIN TARİHÇESİ FELSEFESİ VE UYGULAMA

- a) Kuralların Tarihçesi
- b) Tehlikeli Madde Kurallarının Gerekliği
- c) Güncel IATA Tehlikeli Maddeler Kurallar Kitabının Tanıtımı
- ç) Tehlikeli Maddelerin Tanımı
- d) IATA Tehlikeli Madde Kurallarının Temeli
- e) Ülke ve Taşıyıcı Kısıtlamalarının İncelenmesi
- f) Kuralların Uygulanması
- g) Göndericinin Sorumlulukları (Yolcu, Ekip ve Kargonun Sahibi)
- ğ) Taşıyıcının Sorumlulukları
- h) Eğitim Gereklilikleri
- ı) Tehlikeli Maddelerin Güvenliği

2. LİMİTLER

- a) Taşınması Kesinlikle Yasak Olan Tehlikeli Maddeler
- b) Gizli Tehlikeli Maddeler
- c) Hava Postasındaki Tehlikeli Maddeler
- ç) Taşıyıcının Mülkiyetindeki Tehlikeli Maddeler
- d) Hava Kargosu Olarak Taşınmasına İzin Verilen Tehlikeli Maddeler
- e) İstinaî Miktarlardaki Tehlikeli Maddelerin Taşınması
- f) Sınırlandırılmış Miktarlardaki Tehlikeli Maddelerin Taşınması
- g) Yolcu ve Ekip Beraberinde Taşınmasına İzin Verilen Tehlikeli Maddeler
- ğ) IATA Tehlikeli Maddeler Kurallar Kitabı 2.3.A Tablosunun Kullanımına Yönelik Alıştırma

3. TEHLİKELİ MADDE SINIFLARININ, ETİKETLERİNİN VE İŞARETLERİNİN TANITILMASI
 - a) Sınıfın Risk Etiketleri ile Birlikte Tanıtılması (Video Gösterimi ile)
 - b) Tehlikeli Madde, Handling Etiketlerinin Tanıtılması
 - c) Tehlikeli Madde Paketlerinin Tanıtılması
 - ç) İşaretli ve Etiketli Paket Örnekleri
4. YÜKLEME VE DEPOLAMA PROSEDÜRLERİ
 - a) Kısıtlamalar
 - b) IATA Tehlikeli Maddeler Kurallar Kitabı 9.3.A Tablosunun (Paketlerin Ayrım Tablosu) Kullanımı ve Alıştırmalar

2.GÜN

1. YÜKLEME VE DEPOLAMA PROSEDÜRLERİNE DEVAM
 - a) Sıvıların Yüklenmesi
 - b) Kargo Uçağına Yükleme
 - c) Yüklerin Emniyete Alınması ve Hasarlı Tehlikeli Madde Paketlerinin Handlingi
 - ç) Etiket Yenileme ve Yükleme Ünitelerinin Tanımlanması
 - d) Radyoaktif Maddelerin Yüklenmesi (İnsanlar, Canlı İnsan Organı/Kan, Film Negatifleri, Canlı Hayvanlar ve Damızlık Yumurtalardan Ayrım)
 - e) Kuru Buzun Yükleme Kuralları
 - f) Zehirli ve Bulaşıcı Maddelerin Yüklenmesi
 - g) Manyetik Materyallerin Yüklenmesi
 - ğ) Kuru veya Sıvı Akü ile Çalışan Tekerlekli Sandalyenin Yüklenmesi
2. NOTOC (Notification to Captain) – KAPTANA BİLDİRİM
 - a) NOTOC'un Kullanım Amacı, Kimler Tarafından Hazırlandığı ve Kullanıldığı
 - b) NOTOC Kontrolüne Yönelik Örnekler
3. RAPORLAMA
4. TEHLİKELİ MADDELER İLE İLGİLİ ACİL DURUM HAREKETLERİ
5. GENEL TEKRAR
6. FİNAL SINAVI

• HAVA YOLU TAŞIMACILIĞI TEHLİKELİ MADDELER BİLİNCİ TAZELEME (KATEGORİ 5, 8) KURSU

1.GÜN

1. UYGULAMA
2. LİMİTLER
3. TEHLİKELİ MADDE SINIFLARININ, PAKETLERİNİN, İŞARET VE ETİKETLERİNİN HATIRLATILMASI
4. YÜKLEME VE DEPOLAMA PROSEDÜRLERİ
 - a) Kısıtlamalar
 - b) IATA Tehlikeli Maddeler Kurallar Kitabı 9.3.A Tablosunun (Paketlerin Ayrım Tablosu) Kullanımı ve Alıştırmalar
 - c) Sıvıların Yüklenmesi
 - ç) Kargo Uçağına Yükleme
 - d) Yüklerin Emniyete Alınması ve Hasarlı Tehlikeli Madde Paketlerinin Handlingi
 - e) Etiket Yenileme ve Yükleme Ünitelerinin Tanımlanması
 - f) Radyoaktif Maddelerin Yüklenmesi (İnsanlar, Canlı İnsan Organı/Kan, Film Negatifleri, Canlı Hayvanlar ve Damızlık Yumurtalardan Ayrım)
 - g) Kuru Buzun Yükleme Kuralları
 - ğ) Zehirli ve Bulaşıcı Maddelerin Yüklenmesi

- h) Manyetik Materyallerin Yüklmesi
- ı) Kuru veya Sıvı Akü ile Çalışan Tekerlekli Sandalyenin Yüklmesi
- 6. NOTOC (Notification to Captain) – KAPTANA BİLDİRİM
 - NOTOC'un Kullanım Amacı, Kimler Tarafından Hazırladığı ve Kullanıldığı
- 7. RAPORLAMA
- 8. TEHLİKELİ MADDELER İLE İLGİLİ ACİL DURUM HAREKETLERİ
- 9. FİNAL SINAVI

11. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME İLE İLGİLİ ESASLAR

Kurs sonunda MEB Özel Kurslar Yönetmeliği'nin ilgili maddesi dikkate alınarak sınav yapılır. Sınavda 100 puan üzerinden en az 80 puan olarak başarılı olan kursiyerlere "Kurs Bitirme Belgesi" verilir.

12. PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ VE GEREÇLERİ

- a) Güncel IATA Tehlikeli Maddeler Kuralları Kitabı
- b) Tehlikeli Maddeler Bilinci (Kategori 5,8) Kitabı
- c) Tehlikeli Maddeler Bilinci Kursu (Kategori 5,8) Power Point Sunumu
Tehlikeli Maddeler Bilinci Kursu Tazeleme (Kategori 5,8) Kursu Power Point Sunumu
- ç) Tehlikeli Madde Sınıflarını Anlatan Film
(Power Point Sunumu içinde yer alır. Tazeleme kursunda kullanılmaz.)
- d) Tehlikeli Madde Risk ve Handling Etiketleri Tablosu
- e) Farkındalık oluşturma ve Bilgilendirme Amaçlı Tehlikeli Madde Tablosu
- f) Bilgisayar